

ΝΟΥΜΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ-ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ-ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ

Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΧΡΟΝΟΣ Γ'.

ΑΘΗΝΑ, Κυριακή 9 του Οκτώβριου 1905

ΓΡΑΦΕΙΑ: Οδός Οικονόμου αριθ. 4

ΑΡΙΘ. 167

ΣΤΟ ΣΗΜΕΡΝΟ ΦΥΛΛΟ:

ΠΕΤΡΟΣ ΑΒΡΑΜΗΣ. Καταλαικές.
 Κ. ΘΕΟΤΟΚΗΣ. Η Παντοειά της Σταλαχτής.
 ΕΙΡΗΝΗ Α. ΔΕΝΤΡΙΝΟΥ. Οι δυο θανάτοι.
 ΕΝΑΣ ΦΡΟΝΙΜΟΣ. Απολογία των Φρονίμων.
 ΣΠΥΡΟΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ. Σκιάς Γροθιάς (τέλος).
 ΝΑΞΙΠΠΟΣ. Μιά περασμένη αγάπη.
 ΤΙΜΩΝΑΣ. Ο Περούλης.
 ΠΟΙΗΜΑΤΑ. Εὐαγγέλια Χατζή. Νάξιππος.
 Δ. Π. Τ. Φαινόμενα και πράγματα (Αρμόδιοι... Βιβλιοκάπηλοι—Τὰ κάθρα κ' ἡ Πολιτεία—Βουλή και Πανεπιστήμιο—'Εγγλέζικος δάχτυλος—'Ενα χιαστό σκῆμα—'Ο πριγκ. 'Αντρέας στη Λάρισα).
 Η ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ—ΦΟΝΟΠАЗΑΡΟ ΒΔΟ-ΜΑΔΙΑΤΙΚΟ.

ΑΠΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΦΡΟΝΙΜΩΝ

'Αγαπητέ μου «Νουμά»,

Καλά τὰ ψέλνει τῶν φρονίμων ὁ μονάκριβός μας Καρκαβίτσας, στὸ περασμένο φύλλο σου, πῶς τὸ παράκαμαν νὰ φοβοῦνται τόσο πολὺ τὰ λόγια, μὰ ἴσως νὰ μὴν ἔχῃς και λόγου σου ἄδικο σ' ὅλα ὅσα λές στὴν ἀπάντησή σου.

Τὰ λόγια βέβαια πῶς εἶναι κακόμοιρα, καθὼς τὸ θέλει ὁ φίλος, κ' ἡ βουθαμάρα φέρνει ἴσια στὸ θάνατο, μὰ νομίζω πῶς ἀπὸ βουθαμάρα σὲ βουθαμάρα κὶ ἀπὸ λόγια σὲ λόγια ὑπάρχει πάντα ἀρκετὴ διαφορά. Ὅποιος δὲν ἔχει μέσα του ζωὴ γιὰ νὰ δείξῃ, θέλει δὲ θέλει εἶναι βουβός· μὰ βουθαίνεται, κὶ ὅποιος κρύβει ζωὴ ταπεινωμένη. Κ' ἔδῳ εἶναι ὁ κόμπος. Τὰ λόγια πάλι—τὰ μεγάλα λόγια, ἐννοεῖται, κὶ ἔχ' τὰ συνειθισμένα τῆς καθημερινῆς ζωῆς—γιὰ νὰ μὴν εἶναι λόγια παραλυτικοῦ, πού ρητορεύει χωρὶς νὰ αἰσθάνεται τὴν κατάστασή του, πρέπει νᾶναι πλημμύρισμα ζωῆς ἐντονης κ' ἐπιτυχημένης, φανέρωμα τῆς χαρᾶς, κελἀίδημα κατορθωμάτων.

'Ε, λοιπόν, εἶναι τίτλια—στὸ Θεό σου, κ. Καρκαβίτσα—ἡ ζωὴ μας ἡ ἐθνική; Αὐτὴ μᾶς κάνει νὰ βρᾶζουμε και νὰ ξεχύνουμε λόγια παχιά; Τηνὲ ζέρεις καλύτερ' ἀπὸ κάθε ἄλλον κ' εἶναι περιττὸ νὰ ἐπιχειρήσω νὰ σοῦ δώσω τὴ ζουγραφιά της, πρᾶμα πού δὲ μπορῶ κιόλας νὰ τὸ κάμω τόσο γτυπητᾶ, ὅσο θὰ τόκαμνες ἐσύ. Μπορῶ ὅμως νὰ δανειστῶ μιὰν εἰκόνα σου, τῶν ἀγέρηδων, γιὰ νὰ πῶ τὴν ἰδέα μου. Ἐνῶ, μὲ καρδίη χηλιοτροπημένο, χάρβαλο, πού καμμιὰ ἐλπίδα δὲν ὑπάρχει πῶς μπορεῖ νὰ

μπαλωθῇ, βρισκούμαστε σὺψυχοι και σύστολοι μὲς τῷ νότου τῆ μούχλα και τῆ σαπίλα, τοῦ λόγου σου τὸ βαστᾶς νὰ ὄνειρευοῦμαστε παλληκαριές και νὰ παραληροῦμε γιὰ παγοβοῦνια, και προτιμᾶς, λές, τὰ γριοφύσημα τοῦ βοριᾶ. Ἐμένα μού φαίνεται τῆς πρώτης ἀνάγκης—ζήτημα ζωῆς ἢ θανάτου—νὰ τραβήξουμε γιὰ τὴν ὥρα μὲ κάνα σιγανὸ ἀγεράκι στὸ πρώτο λιμάνι πού θὰ βροῦμε, ὡς πού ν' ἀλλάζουμε καρδίη και νὰ γιατρευτοῦμε ἀπ' τῆς θαλασσοταραχῆς τὸ κακό. Ἄν ἔχω δικιο ἢ ἂν δὲν ἔχω δὲν τὸ ξέρω, λέω μονάχα τὸ τί μού φαίνεται. Μὲ τὸ σαπιοκάραβό μας και τὴ φουρτούνα πού τὸ δέρνει βρῖσκω πῶς τὰ μόνα λόγια πού μᾶς ταιριάζουν εἶναι πιερά σὴν τὸ κινίνο λόγια, ζυγιασμένα μὲ τοὺς κόκκους, ὅταν ἡ φροντίδα μας εἶναι πῶς θὰ τὰ βγάλουμε πέρα μὲ τὸν κίντυνο πού μᾶς φοβερίζει· εἴτε, ἂν θέμε λυρισμούς, ἱερεμιᾶδες σὴν αὐτὲς τίς δυὸ στροφές τοῦ «Γιόννη» πού εἶχε τίς προάλλες ὁ «Νουμάς»:

Στέναζε, Γιωνή! Μὲς' στὴ σπηλιά,
σὸν ἐθνικὸ τὸ φόνο,
μόνος ἐσὺ παλμό·χεις στὴν καρδιά,
σιὰ στήθια πόνο.

'Ὅπου 'ναί γλάφκες λάβαρα σταβροὶ
στήσου ἐθνικὸ σημάδι,
και μιὰ γενιά ταλάνιζε νεκρῶ
πρωὶ και βράδυ.

Αὐτὰ εἶναι τώρα τὰ μόνα ἐθνικά λόγια πού μᾶς πρέπει, ὅσο δὲ βλέπουμε τὴν ἐθνικὴ ζωὴ πού θέμε.

'Ἄν τηνὲ δοῦμε ὅμως καμμιὰ εὐτυχημένη μέρα τῆ ζωῆς αὐτῆς, ἂν ἀλλάξουμε, ὅπως εἶπα, καρδίη κ' εἶναι τὸ καινούργιο ὅπως πρέπει νᾶναι, ἔγια μόλα τότες! Πᾶμε, ὅπως θές, ὅλο κατὰ τοὺς βοριάδες! Τότες νὰ δῆς πῶς φουτράνουν και τὰ ζωντανὰ και τρανταχτὰ λόγια, λόγια σὴν τοῦ Αἰσχύλου! Μὰ μονάχα τότες. Μὲ τὴ συμφωνία τοῦ γεροῦ καρκαβιού, μὲ τὴ συμφωνία τῆς γερῆς, τῆς τρανῆς, τῆς ἀληθινῆς, τῆς ἐπιτυχημένης ζωῆς, ἐθνικῆς και κοινωνικῆς. Δὲ βλέπεις πού κὶ ὁ Ψυχάρης, γιὰ νὰ γίνῃ ἀηδόνι, περιμένει πρώτα τὴ νίκη στὸν ἀγῶνα τὸν ἰδιαιτέρο—πὸναι μέρος τοῦ ἐθνικοῦ—τῆς ἀγαπημένης μας δημοτικῆς γλώσσας; Ἐτσι λείει σὲ κάπιο γράμμα του μέσα στὰ «Ρόδα και Μῆλα» κ' ἔχει πολὺ δικιο. Πολλὰ θὰ γεννηθοῦν ἀηδόνια τότες, σὰ λάμψη καινούργιοσερμένη στὴ ζωὴ ἡ ὄνειρεμένη Ἑλλάδα και περιμαζέψῃ ἀπ' τὴ λάσπη τὰ μαργαριτάρια της, πού τὰ ποδοπατοῦνε τώρα τόσο και τόσο χοῖροι.

Τὸ εἶχουμε μὲ τὴν καρδίη μου και γιὰ νὰ τελειῶνω, βάζω γιὰ συμπέρασμα πῶς καθὼς τώρα εἶμαστε μὲ λασπωμένη και κουρελιασμένη ἐθνικὴ ζωὴ,

τὸ πρώτο πού μᾶς χρειάζεται—ὅπως τὸ κήρυξε τώρα τελευταῖα κ' ἡ «Ἀκρόπολις»—εἶναι νὰ νοιώσουμε ἑάστερα τὴ θέση μας, κὶ ἀφοῦ τὴ νοιώσουμε, τὸ δεύτερο εἶναι ἡ μελέτη κ' ἡ φροντίδα κ' ἡ δουλιὰ γιὰ τὴ σωτηρία. Τίποτ' ἀπ' αὐτὰ δὲν πιστεύω νὰ καταφέρῃ ὄυτε και νὰ σκοπεύῃ νὰ καταφέρῃ ἡ «Κατοχὴ» τοῦ Βώκου ἢ ἄλλο ὅποιοδήποτε ἱστορικο-πατριωτικὸ δρᾶμα. Λοιπόν οἱ συγγραφάδες τους ἔχουν ἄλλη καλύτερη δουλιὰ νὰ κάνουν. Ἄς δουλέψουνε κὶ ἔς δουλέψουνε. Τίποτ' ἄλλο.

ΕΝΑΣ ΦΡΟΝΙΜΟΣ

ΚΑΤΡΑΠΑΚΙΕΣ

'Ὁ ἔξυπνε ἀπόγονο τοῦ Περικλέους, πῶς κατάντησες! Βλέπω αὐτὲς τίς μέρες τὰ χάλια σου κ' ἡ καρδιά μου ραγίζεται κ' ἡ ψυχὴ μου σὲ κλαίει, σὲ κλαίει σὶ ἀληθινά. Ὅπου πᾶς κὶ ὅπου στροφῆς καταραπακιές μαζώνεις. Πάτικ-οὔτ! τσᾶφ-τσούφ!.. ἀκοῖω νὰ χτυπᾶνε σὶδὸν κοκκαλιάρη τὸ σβέροκο σου, στὸ λιπαρὸ πσιωδ σου. Μπάτσες, κλωτσοί, φάπες, χαστούκια πέφτουν ἀπάνου σου βροχηδόν. Ὁ Ρουμᾶνος ξεσκίζει τὴ σημαία σου και κατατοῦρει τὰ παιδιὰ σου. Ὁ Βούλγαρος σὲ βρίζει και σὲ πομπεύει. Ὁ Τοῦρκος χασκογελά στὴ μύτη σου τὸ βάρβαρο χασκογελάσμα τοῦ δυνατοῦ. Ὁ Σέρβος σφαλεῖ τίς πόρτες του και κουμπώνεται ὡς τὸ λαιμό. Βάνεις τὸν Αὐστριακὸ κριτὴ κὶ ὁ Αὐστριακὸς γλυκαγκαλιάζει τὸν ἀντίδικό σου. Θυμίζεις σὶδὸν Ἰταλὸ τὴν ἀγάπη σου, τὰ δάκρυα πού ἔχυσες γιὰ τὴν καταστροφή τῆς Μασσάβας κὶ ὁ Ἰταλὸς σοῦ τὴ δίνει μηχητῆ. Ἀπλώνεις σὶδὸν Ἄγγλο μὲ σεβασμὸ τὸ χέρι κὶ ὁ Ἄγγλος γυρίζει ἄλλοῦ. Παρακαλεῖς τὸ Ρῶσσο νὰ προστατέψῃ τὰ παιδιὰ σου κ' ἐκεῖνος σοῦ λέει: «—Μὲ τί; δὲν εἶπες πῶς τᾶχασα ὄλα στὴ Μαιτζουρία;» Κανείς δὲ σὲ κοιτάζει, κανείς. Τόρα πού κὶ ὁ τελευταῖος κάτοικος τοῦ Πόλου ἀρχίζει νὰ λογαριάζεται στὴ συνείδηση τῶν δυνατῶν, ἐσὺ τίποτα. Οἱ μικροὶ σ' ἀποφεύγουν κ' οἱ μεγάλοι σὲ καταφρονοῦν. Ὅυτε χέρι βοήθειας, ὄυτε λόγο παρηγοριᾶς ἔχει γιὰ σένανε κανείς. Μόλεμα ἔγινες, κατάρα, σεισμός, λοιμός, καταποντισμός, τί;

'Ὁ ἔνδοξε σάλιαγκα, πού σαλιαρίζεις νυχτό-ημερα προγονικά κατορθώματα, σὲ βλέπω και σὲ κλαίω σὶ ἀληθινά.

Μὰ τ' ἀξίζεις τάχα νὰ σὲ κλάψῃ κανείς; Τάχα ἡ τιποτένια σου ζωὴ εἶνε νὰ συγκινήσῃ ψυχῆς πού ἔμαθαν νὰ λογαριάζουν τὴ δύναμη και τὴ θέληση, τὴ δουλειὰ και τὴν τιμὴ; Ἄλλοτε ὁ Ποιητὴς συγκινήθηκε στὸ θυροδάριμ

σου και στέναξε βαρεια, βαρεια κι αρμονικα. Μα ευτυχε να εισαι τωτε σις ωραιες σου στιγμες, σις νεανικες κι ωραιες στιγμες της ζωης σου. Κρατουσες, ναί, τις προγονικες περιγαμι- νες στο χερι— μα στο ξερο χερι. Δολωμα τις ειχες κι όχι οπλο. Το αντιροφονο δεξι σου ξαμωνε ψηλα το γιαταγανι — τρομο των οχτρων και των φίλων καύγημα. Δε δια κόνερες—απαιτουσες. Κ' ησουν σεβαστός, κ' ησουν θαυμαστός, κ' ησουν ηρωας. "Ετσι σ' ειδη ο Ποιητής και συγκινήθηκε και συνιρό- φερε το θυροδάρσιμό σου με τους ηχους της λυρας του.

Μα τώρα; ποῦ εινε τόρα το σπαδί σου; Χάρβαλο σκουριάζει στα χώματα. Ποῦ εινε τ' αντιροφονο δεξι σου και το λεβέντικο κορμι κ' η αξια περηφάνεια σου; "Ατονα κι ανευρα κοι- τονται στη γη· τ' αφηκες, τάχασες, τὰ λησμό- ησες ωμέ! τάχες και τάχασες!..

*

"Οχι· δεν αξίζεις και δε θά σε κλάψω εγώ. Ουτε η πομπιεμένη σου ζωή με συγκινεί. ουτε κι ο αφευκτος θάνατός σου Γεννήθηκες στ' αστραπόβροντα και ξεφυγας μέσ' στο βοῦρκο. Γεννήθηκες για να πεδάνης γοργά, σαν το συχαμερό παράλλαμα. Μόλις γεννήθηκες φέ- ρεσες την προγονική χλαμύδα, πήρες τ' αρ- χαίο σκήπτρο στο χερι σου, τ' αφυλλο και τ' ακαρπο τ' "Ομηρικό σκήπτρο κ' ειπες ν' ανα στήσης γενιά. Και τώκαμες. Μα πως τώκα- μες, αλόιμό σου! "Αντι κορμιά Ισκιους έβγα- λες· αντί στητους παληκαράδες κακότροπα Τε- λώνια. Ευκόλο σου ήταν να ζήσης καταχτη- τής και προτίμησες τη ζητιανιά. "Α! πως χαί- ρουμαι τόρα στο ξυλοφρότωμά σου! Κοιτάζω μη φανή κοκκινάδι στο μάγουλο, θυμός στο αιμα σου· τίποτα. Το έμπνο δεν κοκκινίζει. Το προγονικό φκασίδι ποῦ πασάλευσες το πρό- σωπό σου, δε δείχνει ντροπή. Πασάλευσες το πρόσωπό σου και τώκαμες σιχαμένο.

Ποῦ νάβρω γώ για τέτοιο σίγαμα δάκρυα;

*

"Ηταν ένας καιρός—και δεν εινε μακρὸν— ήταν ένας καιρός ποῦ τ' άγγιγμα τοῦ κατα- χτητή, ἀκόμα και τοῦ φίλου η παρατήρηση, εφτανε να σε κάμη ν' ανταρθευθής σαν "Εγ- γέλαδος. Δεν ψηφοῦσες τωτε ορμη και δύνα- μη· δε μέτραες οχτρους και δε λογαριαζες φί- λους. Φίλος το χερι σου, δύναμη το σπαδί σου,

Η ΠΑΝΤΡΕΙΑ ΤΗΣ ΣΤΑΛΑΧΤΗΣ

"Ηταν νύχτα βαθειά κι' αφέγγαρη· η γης ανά- δινε ἀκόμα ζέστα από την δλόήμερη κάψη τοῦ "Α- λωναριάτικου ηλιου· πάνου στες εληές ετρίλλιζαν ἀδιάκοπα τὰ τριδόνια, και κάπου κάπου ακουότου του γκιόνι το λάλημα. Στην κατοικιά του ο Στα- θης Πλακίδας άγρυπνοῦσε. "Ακούμπισμένος στο κατόφι του καλυβιου του, ξυπόλυτος και ξεμηνί- κωτος, εκάπνιζε υπομονετικα προσμένοντας· μέσα το καλυβι ήταν άδειο και σκοταδερό.

«Στάθη» τόν έκραξε μία φωνή ταπεινή.

«'Αφέντη» αποκρίθηκε άμέσως «καλησπέρα· κό- πιασε.» Κ' εσηκόθη με μίας σιάνοντας το πλατο- θρακι του. "Επειτα έβγαλε σπίθες από ένα στρινάρι, άναψε στην ισχνα ένα διαφοκέρι, και με τούτο το μικρό φαναράκι, ποῦ έκρεμότου στο θυρόφυλλο και ποῦ τὰ γυαλιά του ήταν λυγδιασμένα από το λάδι και μαῦρα από την αθάλη.

ο εαυτός σου θεός! Σήκωνες ψηλά το κορμι κι άρπαζόσουν στα χέρια. "Επεφτες· ναί, ξε- ματωμένος στο τέλος μ' άπανωθιό σου όλο- γυρνούσε η Δόξα... "Ω μαῦρε Βουκέ- φαλε, ποῦ εινε τόρα οι θυμοί σου; Ποιός κόλλησε βρυκόλακας άπάνω σου και σ' άδειασε τη φλέβα κι ουτε χαστούκι, ουτε βρισές μπο- ροῦν να σε συνεφέρουν; Μαζί με τους άρχον- τες σου μοιράζεις τὰ κόλυβά σου—τὰ πολλά εκείνοι και σὺ τὰ λίγα—τῶς και θρέφεται με τόν εαυτό σου, χταπόδι! Κάθεσαι στο τραπέζι και χαροκοπās, λες κ' εινε η βρωμοζώή σου παράδεισος. Σήκω μορε δρθός και κλώτσα μακρονά την άτιμη τάβλα. "Ορθός σηκώσου και τήρα ξεροβόδεξα το αίσχος ποῦ σε πνίγει— το ξετσιπωμα. Νῶε μεθύστακα, άκου τὰ γέ- λοια ποῦ βάνουν τὰ παιδιά σου στη γύμνια σου και ντύσου!..

*

"Ο πόνος με σφάζει, ο πόνος!.. Βλέπω την κατανιά σου και το δάκρυ δμποιζει στα μάτια μου. Μα όχι το πίνω και πνίγομαι, δεν τ' αφίνω να τρέξη. "Ατιμε, άδικε, άμναλε λαε, γα σένα δε θά τρέξη· δεν τ' αξίζεις να τρέξη! Με το ποτήρι στο χερι ελπίζω γοργά, προσμένω άνυπόμονα να κλωσωρισω το θά- νατό σου Σαν άγριος προσμένω να χοδέψω τρελλά και να τουφεκορίζω άπάν' από τον τά- φο σου ..

Και τότε να σε κλάψω, τότε θά κλάψω παράνομε.

"Ω λώθρα των λαών, των κρατών κλωσο- σκούφι, χάσου άπ' τη ζωή και μη ντροπιά- ζεις τη ζωή και το δημιουργό της.

ΠΕΤΡΟΣ ΑΒΡΑΜΗΣ

Κάποιου λογιώτατου τοῦ πέθανε το παιδί του· κι άμα ειδη να μαζωχτοῦν πολλοί άνθρωποι· για την κηδεία, έλεγε:

— Ντρέπουμε να παρουσιάζω σε τόσο κόσμο ένα μικρό παιδάκι.

"Ενας λογιώτατος μην έχοντας παρὰδες αναγκάστηκε να πουλή τὰ βιβλία του· κ' έγραφε τοῦ πατέρα του στην έπαρχία:

— Να με συχαρης, πατέρα! γιατί τόρα με θρέφου τὰ βιβλία.

"Ενας λογιώτατος ειδη στον ύπνο του οτι πάτησε καρ- φί· κ' επειδή νόμισε οταν ζύπνησε οτι τοῦ πονει το πόδι τδδεσε. Και κάποιος άλλος μαθόντας την άφορμη τοῦ ειπε:

— Μα γιατί, χριστιανέ μου, να κοιμηθής ξεπόλυτος;

Στο λίγο φως εφάνηκε η μορφή τοῦ χωρική· ήταν ψηλός και χοντροκάμωτος, μισόκοπος στα χρέ- νια, δίχως γένεια, αλλά με μικρό σταχτί μουστάκι, κ' ήταν κακοφτιασμένα τὰ πιθήματα τοῦ μακρουλου προσώπου του.

«Καλησπέρα Στάθη» τούπε ο άλλος, ένας νέος όμορφος, ντυμένος με φράγκικα καλά φορέματα και με χαμηλή γάβα στο κεφάλι «ήρθε απόψε;»

«Ξερλίζει» άπολογήθηκε με πονηρό χαμόγελο «μαζή με τες άλλες γυναίκες, εκει κάτω στάλωνι· να η φωτιά ποῦ τους φέγγει· άκου και το τραγοῦ- δι τους. "Ολη μέρα θερίζαμε σήμερα. Δε σούπα πως δεν έχεις να μετανοιώσεις· γιατί μοῦθρίζες τη φιλία σου;»

«Θά το ιδούμε» απάντησε σοβαρά ο νέος· «ετσι μοῦλεγε κι' ο άλλος στες αρχές. "Εχόρτασε καλά καλά, και τόρα με μάχεται;»

«Και τότε φοβάσαι;»

«Το θεό μοναχά φοδοῦμαι.»

Μία στιγμή εσιώπασαν· ο νέος εκάθησε άπά- νου σ' ένα γογγύλι ξερό, ειδίπλωσε τὰ πόδια του κι' ακκούμπησε στο φράχτη τοῦ καλυβιου. "Ο Στάθης τόν εκόιταζε συλλογισμένος και τούπε:

«Κατεβαίνω στάλωνι· μην ανησυχās άν άργήσει· πρέπει ναβρω τρόπο για να τήνε στείλω.»

ΑΠΟΒΡΑΔΑ

ΑΤΕΛΕΙΩΤΟ...

«... Αυτό θα συμβη και σ' εσι και σ' εμε... "Οσοσά άλλα πουλιά θα πετάξουν μακρότερα...»

Νίτσος

'Ατέλειωτο' είναι η σιγάτα μου και ο δρόμος πάκλουθῶ...
'Ατέλειωτο' άγκαλόσπαρτη και αιματοβαμμένη, σε ποιά κορφαδα η σιγάτα μου και ποῦ στερνά παλινε, κ' εγῶ δεν το γροικῶ...

Λαχάνιασαν, κουράστηκαν και σάν απεκλιομένοι μου γενούον οι συνιρόφοι μου πως μάταια τραβῶ.

Μα γῶ, με κάποιο άπόφωτο ποῦ άπ' την καρδιά μου βγαίνει, θυμίμαι πως η σιγάτα μου προς κάπου με παλαινει.

Κι' αλύπητος αφέντης Κρατῶντας το Σταυρό, και πάλε καποίση μου, σὰ σκλάβους τους τραβῶ.

Γιάννινα

ΕΓΓΑΝΘΙΑ ΧΑΤΖΗ

ΜΙΑ ΠΕΡΑΣΜΕΝΗ ΑΓΑΠΗ

Και πλησιάζοντας συγκινημένος κοντά σ' εκείνη — Σαν ξένος πια 'πό σένα, "Ελλη, με δισταγ- μὸ τολμῶ να σου μιλήσω. Πολύ αλλάξαμε· δεν ει- μασπε πια οι ίδιοι· κι' όμως από κάπια μακρινή ένθύμηση, σά να αιστάνομαι λίγο θάρρος ποῦ με σπρώχνη λίγα λόγια να σου πῶ. Θῶναι πικρά; οί, ναί και για τους δύο μας· κι' όμως επίτηδες, γι' αυτό ήρθα ιδῶ τῶρα. Πιστέσω θά θελήσεις να τ' ακούσεις για πρώτη και για ύστερη φορά.

"Απλωσ' εκείνη το χερι της σά ναθελε να τ' ακκούμπήσει στα χείλη του, να τοῦ κόψει τη λυπη- τερή ξεμυστήρηψη και τούπε:

— "Ω, πάψε σε παρακαλῶ, μη μου θυμίζεις τὰ παλιά.

Και αφού επρόφερε τούτα τὰ λόγια, εκάτέβασ- τὰ μάτια ντροπιασμένος κ' επήρε τόν κατήφορο με- σα στα σκοτάδια τοῦ ελακῶνα.

«Θῶνε τέλος δική μου» ειπε με το νοῦ του ο άλλος αἰς πάει και το κεφάλι· εκτίκισα τόσο· καιρό τῶρα.

"Ο Στάθης Πλακίδας εφτακε σε λίγο στάλωνι. "Ηταν ένα σιάδι ξέρωτο τρογορμισμένο από εληές μι- κρόκορες. Μία φωτιά κρεμάμενη σ' ένα κλωνάρι εκαιε καπνίζοντας· σ' ένα μέρος ήταν μία στίβα άστάκια μπαμπαρόσταρου, ποῦ πέντε γυναίκες, καθούμενες χάμου μέσα στα φλίκουρα και τὰ γέ- νεια, με καλαμένιας ζουβλιας τάνοιχαν, τὰ γύμωναν από το φλοῦδι, κ' ετσι παστρευμένα τῆρριγαν μέσα σ' ένα ψηλό τερτικό. "Ακούοντας τὰ πατήματα τοῦ Στάθης, παρμένες κι' άλλες από τόν κόπο και την άγρύπνια, οι δουλέφτες ειχαν πῶσει το τραγοῦδι τους· κι' άφτός αφού τες ειμίωσε, εξεφουτίλισε πρώ- τα τη φωτιά, ποῦ ανάδακε άμέσως περισσότερη λάμ- ψη, και, βλέποντας επείτα πως το τερτικό ήταν γιομάτο ως το χείλο, τῆδραξε παραμάσκκλα και τῆδεισε σταλώνι, όπου ήταν κι' άλλα πολλά ξε- φλουδιμένα άστάκια.

«Νυστάζετε» τες επρωτησε φέροντας όπίσω στη